

DECIZIE

22 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Sveatoslav Moldovan
Ion Druță
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către Enache Alexei,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Enache Ana împotriva lui Enache Alexei, intervenient accesoriu Primăria comunei Miclești, raionul Criuleni și notarul public Vladimir Bistrițchi cu privire la recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenitor legal și a testamentului,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Enache Alexei și menținută hotărîrea Judecătoriei Criuleni din 18 martie 2014, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 10 iulie 2013, Enache Ana a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Enache Alexei, intervenient accesoriu Primăria comunei Miclești, raionul Criuleni cu privire la recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenitor legal și a testamentului.

În motivarea acțiunii a invocat că prin hotărîrea Judecătoriei Criuleni din 20 februarie 2013, a fost constatată acceptarea de către dînsa a succesiunii rămase după decesul mamei sale, Enachi Evghenia, averea succesorală fiind alcătuită din casa de locuit, bucătăria de vară, un șopron, beci, teren cu suprafață de 0,25 ha, dintre care 0,12 ha pămînt arabil, 0,05 ha plantat cu viță de vie și 0,08 ha pentru construcții, situate în satul Stețcani, raionul Criuleni.

Sușține că la momentul legalizării și înregistrării bunurilor succesoriale, s-a constatat că terenul cu suprafața de 0,05 ha plantat cu viță de vie se află în posesia pîrîntului Enache Alexei.

Menționează că temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra terenului respectiv, pe numele lui Enache Alexei, a servit certificatului de moștenitor nr.860 din 21 februarie 2012 și testamentul, autentificat de către Primăria comunei Miclești, raionul Criuleni și eliberat pîrîntului ca moștenitor testamentar după decesul tatălui său Enache Pavel.

Indică că faptul înregistrării dreptului de proprietate pe numele lui Enache Alexei asupra terenului cu suprafața de 0,05 ha este confirmat prin Certificatul eliberat de OCT Criuleni la data de 29 februarie 2012, în care se reflectă că terenul pentru construcții cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114.099, a fost înregistrat pe numele pîrîtului și în care la momentul efectuării măsurilor eronat au fost indicate hotarele, suprafața terenului fiind majorată cu 0,05 ha.

Remarcă că eroarea s-a admis, pe de o parte, din cauza neglijenței în serviciu a factorilor de decizie ai OCT și ai Primăriei satului Miclești, iar pe de altă parte, ca rezultat al acțiunilor dolosive ale lui Enache Alexei, care intenționat a indicat eronat hotarele terenului supus măsurărilor majorîndu-le cu 0,05 ha.

Totodată, invocînd prevederile art. 1516 alin. (1) Cod civil, susține că faptul că dînsa a intrat în posesiunea unei părți din patrimoniul moștenit se confirmă prin Certificatul de moștenitor legal nr. 1580 din 01 aprilie 2013, înregistrat la OCT în aceeași zi cu nr. 3101/1346501 cu nr. cadastral 3143114156.

Astfel, consideră că deși, terenul cu suprafața de 0,5 ha pînă în prezent se află în posesia lui Enache Alexei, însă dînsa a acceptat și terenul cu suprafața de 0,05 ha plantat cu viță de vie, fapt constatat și prin hotărîrea Judecătoriei Criuleni din 20 februarie 2013.

Solicită recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar nr.860 din 21 februarie 2012 și a testamentului nr. 22 din 14 noiembrie 1983, eliberat pe numele lui Enache Alexei în privința terenului pentru construcție cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114099, obligarea OCT Criuleni să radieze parțial din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate a lui Enache Alexei asupra terenului cu suprafața de 0,2727 ha cu nr. cadastral 3143114099 situat în satul Stețcani raionul Criuleni, cu perfectarea unui plan cadastral în privința terenului cu suprafața de 0,05 ha ce-i aparține cu drept de moștenitor legal și obligarea lui Enache Alexei să nu creeze obstacole specialiștilor în efectuarea lucrărilor necesare pentru ajustarea și actualizarea planurilor cadastrale și geometrice în privința terenului respectiv.

Prin hotărîrea Judecătoriei Criuleni din 18 martie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind recunoscut nul certificatul de moștenitor testamentar nr. 860 din 21 februarie 2012 eliberat pe numele lui Enache Alexei asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114099 în partea a 0,05 ha din acest teren și obligat Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni să radieze parțial din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate a lui Enache Alexei asupra terenului cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114099 în partea a 0,05 ha din teren. Totodată, a fost obligat Enache Alexei să nu creeze obstacole specialiștilor la efectuarea pe teren a lucrărilor necesare pentru actualizarea și ajustarea planurilor cadastrale geometrice și încasat de la Enache Alexei în beneficiul Anei Enache cheltuielile de judecată în sumă de 2 500 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014, a fost respins apelul declarat de Enache Alexei, reprezentat de avocatul Dumneanu Radu și menținut hotărîrea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2015, a fost admis recursul declarat de Enache Alexei, casată decizia instanței de apel și restituită pricina spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016 a fost respins apelul declarat de Enache Alexei și menținută hotărîrea primei instanțe.

La 24 martie 2016, Enache Alexei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată la emiterea hotărîrilor contestate au aplicat incorect normelor de drept material ca urmare a interpretării greșite a acestora, astfel fiind viciată legalitatea hotărîrii.

Totodată, invocînd prevederile art. 432 alin. (4) CPC, consideră că instanțele de judecată au admis și au pus la baza hotărîrilor probe prezentate de reclamantă, care nu au relevanță pentru cauza dată, iar probele administrate în interesele recurentului au fost respinse fără a fi motivată soluția în acest sens, situație care permite de a concluziona că probele au fost apreciate eronat și respectiv, pe cale de consecință, au fost emise hotărîri care sunt contrare circumstanțelor de fapt ale pricinii, aspect care a generat încălcarea dreptului său de proprietate asupra terenului cu suprafața de 5 ari în litigiu.

Mai mult decît atît, indică că contrar normelor de drept procedural, pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei, fapt care, potrivit art.432 alin.(3) lit. a) CPC, reprezintă un temei suplimentar care urmează a fi luat în considerare la examinarea prezentei cereri de recurs.

Astfel, indică că instanța de apel nu a invocat careva probe care să justifice constatarea nulității actelor juridice invocate de Enache Ana, nu a ținut cont de faptul că nu a fost prezentat de către Enache Ana un careva înscris prevăzut de Legea cu privire la formarea bunurilor imobile sau de Legea cu privire la cadastrul bunurilor imobile sau alte temeieri prevăzute de lege, care i-ar permite să invoce dreptul său de proprietate asupra terenului în litigiu, precum și interesul care ar permite constatarea nulității actului juridic și nu a stabilit suprafața reală a terenului deținut de Enache Ana, respectiv nu a ținut cont de faptul că suprafețele indicate în titlul provizoriu nr. 1000 din 31 octombrie 2012 nu coincide cu suprafețele care ar fi fost deținute de către Enachi Evghenia (mama reclamantei), potrivit registrelor dubioase prezentate în instanță de către un fostul angajat al primăriei.

Concomitent, susține că față de părți au fost aplicate standarde diferite de apreciere, ori rezultatele măsurărilor suprafețelor terenurilor deținute în realitate în raport cu cele oficiale în cazul lui Enache Alexei au fost apreciate ca fiind consecința a careva acțiuni dolosive ale recurentului, atunci diferența dintre suprafața deținută oficial - 0.08 ha și cea deținută de facto de către Enache Ana, - 0,16 ha, nu a fost luată în considerare deși, permite a concluziona că reprezintă o stare de fapt deținerea suprafețelor mai mari de către locatarii satului Stețcani decît cele indicate în registrele respective de evidență.

Totodată, cu referire la examinarea cauzei de către un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei, indică recurentul că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014, emisă de către judecătorii L.Bulgac, N.Craiu și A. Panov, a fost respins apelul declarat de el și menținută hotărîrea primei instanței.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel a contestat-o cu recurs, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2015 a fost admis recursul declarat, casată decizia instanței de apel și restituită pricina spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Drept urmare, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016, emisă în componența judecătorilor A. Minciună, M. Moraru și A. Panov în calitate de președinte a ședinței, repetat a fost respins apelul declarat de el și menținută hotărârea primei instanțe.

Astfel, susține că judecătorul Ana Panov a participat repetat la reexaminarea cauzei în ordine de apel, ceea ce contravine prevederilor art.52 CPC, în conformitate cu care judecătorul este obligat să respecte obligația de imparțialitate și nu este în drept să participe la examinarea cauzei dacă anterior și-a expus opinia asupra pricinii care se judecă, iar dacă cunoaște sau trebuia să cunoască despre acest fapt, era obligat să se abțină de la judecarea cauzei.

Sau, nerespectarea acestor prevederi imperative, dar și a indicațiilor instanței de recurs din 18 februarie 2015, a condiționat admiterea încălcărilor normelor imperative ale legislației procesuale cu privire la inadmisibilitatea examinării cauzei de către un judecător, care s-a expus asupra cauzei, situație care lezează grav drepturile și interesele mele legitime.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei instanței de apel din 20 ianuarie 2016, a fost expediată în adresa părților, inclusiv și a recurentului la 29 ianuarie 2016, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire nr. 12816 (f. d. 243, vol. I), însă date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului nu sunt.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen, la 24 martie 2016.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. a) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei.

În conformitate cu art. 432 alin. (5) CPC, temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

După cum denotă actele cauzei înaintînd acțiunea în judecată împotriva lui Enache Alexei, Enache Ana a solicitat, recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar nr.860 din 21 februarie 2012 și a testamentului nr. 22 din 14 noiembrie 1983, eliberat pe numele lui Enache Alexei în privința terenului pentru construcție cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114099, obligarea OCT Criuleni să radieze parțial din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate a lui Enache Alexei asupra terenului cu suprafața de 0,2727 ha cu nr. cadastral 3143114099 situat în satul Stețcani raionul Criuleni, cu perfectarea unui plan

cadastral în privința terenului cu suprafața de 0,05 ha ce-i aparține cu drept de moștenitor legal și obligarea lui Enache Alexei să nu creeze obstacole specialiștilor în efectuarea lucrărilor necesare pentru ajustarea și actualizarea planurilor cadastrale și geometrice în privința terenului respectiv.

Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni din 18 martie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind recunoscut nul certificatul de moștenitor testamentar nr. 860 din 21 februarie 2012 eliberat pe numele lui Enache Alexei asupra terenului pentru construcții cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114099 în partea a 0,05 ha din acest teren și obligat Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni să radieze parțial din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate a lui Enache Alexei asupra terenului cu suprafața de 0,2729 ha cu nr. cadastral 3143114099 în partea a 0,05 ha din teren. Totodată, a fost obligat Enache Alexei să nu creeze obstacole specialiștilor la efectuarea pe teren a lucrărilor necesare pentru actualizarea și ajustarea planurilor cadastrale geometrice și încasat de la Enache Alexei în beneficiul Anei Enache cheltuielile de judecată în sumă de 2 500 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 lei.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Enache Alexei, completul de judecată al Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău în componența președintelui de ședință Lidia Bulgac și judecătorilor Ana Panov și Nicolae Craiu, prin decizia din 07 octombrie 2014, a respins apelul declarat și au menținut hotărârea Judecătoriei Criuleni din 18 martie 2014.

La caz se mai constată că nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Enache Alexei a contestat-o cu recurs, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2015, a fost admis recursul declarat de către Enache Alexei, casată decizia instanței de apel și restituită pricina la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

Ca urmare a rejudecării cauzei, prin decizia din 20 ianuarie 2016, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău în componența președintelui ședinței Ana Panov și judecătorilor Anatolie Mincina și Maria Moraru, a respins apelul declarat de către Enache Alexei și a menținut hotărârea Judecătoriei Criuleni din 18 martie 2014.

Analizând conținutul deciziei contestate în coraport cu legislația procedurală, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel la rejudecarea pricinii a examinat apelul cu încălcarea normelor de drept procedural, din care considerente recursul declarat de către Enache Alexei urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016 și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 49 alin. (2) CPC, care statuează că judecătorul care a luat parte la judecarea pricinii în instanța de apel nu mai poate participa la judecarea ei în primă instanță, repetat, în instanța de apel și nici în instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că contrar normei de drept citate, la rejudecare în instanța de apel pe cauza dată a participat un judecător care nu avea dreptul să participe la rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2014, a fost pronunțată de Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău, în componența judecătorilor: Lidia Bulgac, Ana Panov și Nicolae Craiu, iar la

rejudecare, decizia Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016 a fost pronunțată de Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău, în componența judecătorilor: Ana Panov, Anatolie Mincina și Maria Moraru.

Sub aspectul celor relatate se constată că judecătorul Ana Panov, contrar prevederilor art. 49 alin. (2) CPC a participat repetat la judecarea pricinii în ordine de apel, fapt ce incontestabil indică la examinarea pricinii în ordine de apel cu încălcarea normelor de drept procedural.

Pentru acestea observații și întru evitarea încălcării elementelor inerente ale garanțiilor procesuale instituite la art. 6 alin. (1) al Convenției, care reglementează dreptul la un proces echitabil, se impune admiterea recursului și casarea deciziei instanței de apel din 20 ianuarie 2016 cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de Enache Alexei.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Enache Ana împotriva lui Enache Alexei, intervenient accesoriu Primăria comunei Miclești, raionul Criuleni și notarul public Vladimir Bîstrițchi cu privire la recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenitor legal și a testamentului, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Dumitru Mardari